

УДК 378.147:37-057.17:005.3

PREPARATION FOR MANAGEMENT ACTIVITIES OF FUTURE MANAGERS IN FACILITY OF HIGHER EDUCATION

ПІДГОТОВКА ДО УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ганна Попова

кандидат педагогічних наук, доцент,
E-mail: annapopova7146@gmail.com
ORCID 0000-0002-8286-9134
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Україна

Hanna Popova

Ph. Din Pedagogy, Associate Professor,
E-mail: annapopova7146@gmail.com
ORCID 0000-0002-8286-9134
SHEI “Donbas State Pedagogical University”, Ukraine

Валерій Гапанович

здобувач 2 курсу третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти освітньої програми «Освітні, педагогічні науки»
E-mail: valetiygap@gmail.com
ORCID 0009-0007-8626-3483
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Україна

Valerii Hapanovych

getter of the 2st year of the third (educational and scientific) level of higher education of the educational program “Educational and Pedagogical Sciences”
E-mail: valetiygap@gmail.com
ORCID 0009-0007-8626-3483
SHEI “Donbas State Pedagogical University”, Ukraine

ABSTRACT

Based on the analysis of psychological-pedagogical literature is indicated, that the professional training of future managers of education is a topical issue of higher education in Ukraine. The definition “educational manager” was also considered by Ukrainian native scientists. It is also noted, that to prepare future educational managers in a facility of higher education, two groups of conditions must be created: organizational-pedagogical groups, which determine the organization of pedagogical progress and psychological-pedagogical groups, which influence the success of preparation. It is emphasized, that in order to prepare future managers of education for professional activity in the conditions of a master’s degree, it is necessary to create the following pedagogical conditions: ensuring motivation of future managers of education to form managerial competence through filling the content of educational components with special knowledge (selective block “Education Institution Management”); the introduction of an information-management educational environment into the practice of higher education institutions; diversifying the professional training process of future education managers with interactive forms and methods of educational activities; the use of information technologies in the educational process of higher education institutions; the activation of independent cognitive activity of students using IT. It is noted that in order to develop a professional manager, forming knowledge, skills, and general and specialized competencies that will contribute to their readiness for managerial activities, students in the Management specialty (073) study mandatory (professional training), selective (Selective Block 1: “Education Institution Management”), and educational

components of broad choice (chosen from the general university list of disciplines). It is emphasized that studying these educational components contributes to the formation of integral, general, and specialized competencies as defined by the educational program. It is stressed that studying in the OPP "Management" enables education managers to perform the following functions effectively: managerial, personnel, strategic, planning, organizational, communicative-regulatory, controlling, reflexive, and others.

Key words: *managerial activity, management, future education manager, education manager functions, pedagogical conditions, knowledge, skills, higher education institution.*

Актуальність теми. Обраний Україною шлях до європейської та світової інтеграції вимагає спрямування зусиль на модернізацію всіх галузей суспільного життя та, насамперед, освітньої, у межах якої важливо сформувати якісно нову систему освітнього менеджменту з урахуванням вітчизняних соціокультурних умов, міжнародного досвіду, потреб ринку праці. Зазначимо, що в законах України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про вищу освіту», низці нормативних документів з управління закладами освіти визначено цілі та напрями модернізації вітчизняної освіти та акцентовано на якості управлінської діяльності, від якої здебільшого залежить ефективність функціонування та розвиток закладів освіти.

Загальновідомо, що в освітній галузі країни є численні проблеми системного характеру – це занепад матеріально-технічної бази, старіння педагогічних кадрів, недостатня кількість молодих спеціалістів, брак ефективної системи моніторингу та контролю якості освіти, повільне та безсистемне оновлення змісту освіти, зниження якості освіти, падіння рівня знань і вмінь учнівської молоді, моральне старіння методів і технологій навчання, неефективна, надмірно централізована, застаріла система управління та фінансування тощо (Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 рр., 2014). Розв'язання означених проблем у системі освіти передбачає, насамперед, якісну підготовку менеджерів освіти, посилення конкуренції на ринку освітніх послуг, а отже, удосконалення освітньої діяльності та розвиток освітньої системи для її адаптації до мінливого середовища.

Отже, на часі постає питання підготовки майбутніх менеджерів освітніх організацій до управлінської діяльності, здатних творчо підходити до професійної діяльності, самостійно мислити, прогнозувати перебіг подій, успішно діяти в непередбачуваних, нових ситуаціях, виявляти ініціативу та брати на себе відповідальність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фундаментальне значення для методологічного осмислення проблеми мають публікації провідних науковців України: Н. Безлюдної, В. Бойченко, О. Бялик, М. Гагаріна, Н. Дудник, О. Кірдан, О. Коберник, С. Котлового, М. Кудли, С. Прищепи та ін., які теоретично узагальнили та запропонували нові підходи до розв'язання важливих та актуальних проблем теорії, історії та практики педагогічного менеджменту в Україні; І. Грузіної, І. Кінас, І. Перерви та ін., які дослідили теоретичні відомості щодо сутності теорії управління та етапи її еволюції, розкрили основні функції та сутність управління організацією як системою та як соціумом, розглянули

особливості управління організаційним процесом; Л. Карамушки, В. Лугового, О. Слюсаренко, Ж. Таланової, які обґрунтували роль і значення нової генерації молодих управлінців у системі освіти; А. Прокопенко, Т. Рогової, які розглянули питання управління сучасними закладами освіти, обґрунтували сутність, принципи, систему перспективного управління в закладі вищої освіти, розробили структуру перспективного управління, визначили педагогічні умови його ефективності в закладі вищої освіти.

Останні десятиліття в науковій літературі помітно зросла кількість досліджень, предметом яких стала підготовка майбутніх менеджерів освітніх організацій до управлінської діяльності: підготовка майбутніх менеджерів освітніх організацій до ефективного управління видатками (П. Бойчук, О. Фаст, І. Фаловська); технологічний підхід у процесі формування управлінської культури майбутніх магістрів із менеджменту (С. Головка); формування управлінської компетентності магістрів – майбутніх керівників освітніх закладів (Р. Вдовиченко, Л. Васильченко, І. Герніченко, Г. Єльнікова, Г. Красильникова, С. Красильников, О. Керкеша-Попова, В. Маслова); формування управлінської компетентності майбутніх менеджерів на основі суб'єкт-суб'єктної взаємодії (А. Грушева, І. Зайцева); підготовка майбутніх спеціалістів до управлінської діяльності (О. Харцій); напрями й підходи до організації методологічної підготовки менеджера освіти (О. Лаврентьєва) та ін.

Зважаючи на значну увагу вчених щодо проблеми підготовки майбутніх менеджерів освіти в закладі вищої освіти до управлінської діяльності, узагальнено наукові джерела, у яких зазначено окреслену проблему.

Формулювання цілей (мета) статті, постановка завдання. Мета статті: проаналізувати й узагальнити теоретичні засади підготовки майбутніх менеджерів освіти в умовах магістратури.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Професійна підготовка майбутніх менеджерів освіти є актуальним питанням вищої освіти України. Ученою О. Лаврентьєвою, на основі аналізу наукових поглядів М. Аплетаяєва, В. Береки, А. Губи, Л. Кравченко, В. Крижко, В. Шпалинського та ін., виокремлено низку недоліків щодо наявного стану фахової підготовки майбутніх менеджерів освіти: невисока мотивація до отримання другого (магістерського) рівня вищої освіти в галузі знань 07 Управління та адміністрування, територіальна обмеженість закладів такої підготовки, брак кваліфікованих викладачів, які здатні здійснити підготовку в аспекті економіки й педагогіки; неузгодженість навчальних курсів із Державним стандартом; неврахування міждисциплінарної інтеграції знань і досвіду; дисбаланс між обсягом загальнопрофесійної, науково-теоретичної та практичної підготовки тощо (Лаврентьєва, 2013).

Розуміючи наявний стан підготовки фахівців означеної галузі в Законі України «Про вищу освіту», Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті, Декларації про європейський простір для вищої освіти, Концептуальних засадах розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір, акцентовано на неперервному вдосконаленні професійних компетентностей менеджерів освіти. Так, в Національній доктрині розвитку освіти України визначено основні напрями модернізації управління освітою: оптимізація державних управлінських структур, децентралізація

управління; перерозподіл функцій та повноважень між центральними й місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та навчальними закладами; перехід до програмно-цільового управління; запровадження нової системи управлінської діяльності, що ґрунтується на принципах взаємоповаги, позитивної мотивації (Національній доктрині розвитку освіти України в ХХІ столітті, 2001).

Аналізуючи поняття «менеджер освіти», зазначимо, що вчені визначають його як:

– професійно підготовлений спеціаліст, який має достатню економічну підготовку й розвинуте економічне мислення, здатний виявляти проблеми, приймати управлінські рішення та відповідати за їх реалізацію, продукує ідеї та аргументовано відстоює свою думку, виявляє ініціативу та має підприємницький хист, досягає позитивних результатів у роботі (Бурлаєнко, 2011);

– цілеспрямовано професійно підготовлений фахівець, здатний до роботи у швидкозмінних ринкових умовах та управління як різноманітними типами навчальних закладів, так і масштабними освітніми системами (Кравченко, 2006);

– керівник, який володіє професійними знаннями та вміннями для реалізації ефективного управління освітою (Мармаза, 2017).

Отже, вважаємо, що менеджер освіти – талановитий організатор, фахівець високого рівня зі сформованими професійною, інтелектуальною, педагогічною, психологічною (рефлексивною), методологічною, комунікативною, лідерською, емоційною, інформаційно-цифровою, міжкультурною та загальнокультурною, соціальною, стратегічною, громадянською, життєвою, управлінською тощо компетентностями, які, так само, включають знання педагогіки, психології, економіки, етики ділового спілкування, готовність ефективно, професійно, коректно, креативно здійснювати управлінську діяльність, володіння ораторським мистецтвом, стратегічним й аналітичним мисленням, організаторськими здібностями, soft-менеджментом, time-менеджментом, уміння використовувати сучасні організаційно-управлінські форми й методи роботи, управляти (мотивувати) людьми, керувати колективом, бути авторитетом, налагоджувати комунікації, підтримувати взаємини, викликати довіру, запобігати та розв'язувати конфлікти, діяти відповідно до ситуації, швидко реагувати на проблему, іти до поставленої мети, забезпечувати рентабельність і конкурентоздатність закладу, здатність критично осмислювати й використовувати різноманітну інформацію, орієнтуватися в інформаційному просторі тощо (Гапанович, Попова, 2024).

Аналіз поглядів вітчизняних науковців (Б. Дьяченко, Є. Луценко, Л. Полещук, О. Пшенична, Т. Рогова, Т. Сорочан та ін.) уможливорює зазначити, що для підготовки майбутніх менеджерів освіти до професійної діяльності необхідно створювати в закладі вищої освіти умови:

– формування позитивної мотивації та пізнавального інтересу майбутніх менеджерів щодо реалізації фасилітаторської функції в професійній діяльності; створення особливого освітнього середовища, насиченого використанням специфічних методів фасилітатора, інтенсивною тренінговою груповою роботою майбутніх менеджерів, навчанням у контексті майбутньої професії; спрямованість змісту фахових дисциплін на підготовку майбутніх менеджерів до реалізації фасилітаторської функції в професійній діяльності; забезпечення

високої особистісно-професійної готовності викладачів фахових дисциплін до активної взаємодії зі студентами як експерта, «тренера», консультанта, фасилітатора (Луценко, 2020);

– індивідуалізація навчання в системі суб'єкт-суб'єктних відносин із використанням управлінського потенціалу майбутніх менеджерів в освітньому процесі, максимально спрямованих на формування професійно-значущих якостей особистості; система навчально-методичного, технологічного забезпечення, супроводу освітнього процесу, спрямованих на формування професійно-значущих якостей менеджерів освіти в процесі магістерської підготовки; включення та вмотивованість педагогічного колективу щодо формування професійно-значущих якостей менеджерів освіти в процесі магістерської підготовки (Полещук, 2020).

Зважаємо на думку О. Пшеничної, що для підготовки до управлінської діяльності майбутніх менеджерів освіти в закладі вищої освіти необхідно створити дві групи умов: організаційно-педагогічні, що зумовлюють організацію педагогічного процесу, та психолого-педагогічні, що впливають на успішність підготовки (Пшенична, 2012).

Аналіз наукових праць, особистий досвід, проведення та інтерпретація констатувального експерименту (спеціальність 073 Менеджмент, ДВНЗ «ДДПУ») уможливають зазначити, що для підготовки майбутніх менеджерів освіти до професійної діяльності в умовах магістратури необхідно створити такі педагогічні умови: забезпечення вмотивованості майбутніх менеджерів освіти до формування управлінської компетентності через наповнення змісту освітніх компонентів спеціальними знаннями (вибірковий блок «Управління закладом освіти»); упровадження в практику закладу вищої освіти інформаційно-управлінського освітнього середовища; урізноманітнення процесу професійної підготовки майбутніх менеджерів освіти інтерактивними формами й методами освітньої діяльності; застосування інформаційних технологій навчання в освітньому процесі закладу вищої освіти; активізація самостійної пізнавальної діяльності здобувачів із використання ІТ.

Зазначимо, що на кафедрі управління та адміністрування ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» для підготовки магістрів спеціальність 073 Менеджмент розроблено та впроваджено в освітній процес освітню (освітньо-професійну) програму (далі ОПП) «Менеджмент» другого (магістерського) рівня вищої освіти (гарант ОПП – С.В. Коверга, керівник групи забезпечення – Л.В. Гончар), розроблену відповідно до Стандарту вищої освіти України з галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності: 073 Менеджмент другого (магістерського) рівня, затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 10.07.2019 р. № 959, мета якої – забезпечення підготовки «висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців, здатних розв'язувати складні нестандартні завдання та комплексні проблеми інноваційного та дослідницького характеру в галузі управління закладами освіти, підприємствами, прибутковими та неприбутковими організаціями, органів державної влади та місцевого самоврядування» (ОПП «Менеджмент», 2024).

Однією з концептуальних ідей ОПП «Менеджмент» другого (магістерського) рівня вищої освіти є забезпечення здобувачів знаннями щодо

управлінської культури, науки, сучасних концепцій управління персоналом, маркетингової та іміджевої діяльності для забезпечення конкурентоспроможності освітнього закладу в умовах сучасного розвитку економіки України та євроінтеграції, розробки та здійснення кадрової політики в сучасних освітніх установах, добору та розміщення персоналу, його оцінювання та навчання, а також забезпечення цілеспрямованого використання, організації діяльності керівника закладу освіти, розгляду основних аспектів діяльності керівника закладу освіти, оволодіння інструментарієм креативного підходу до розв'язання професійних завдань, уміннями передбачати стратегію подальшого розвитку закладу освіти відповідно до його візії, місії та стратегічних векторів розвитку, використання різноманітних сучасних методик, технологій та засобів менеджменту, готовності до постійного особистісного та професійного розвитку, організаторськими здібностями та високим рівнем соціальної комунікації, навичками системно-аналітичного мислення, організаторськими та управлінськими здібностями, квазіпрофесійним досвідом управлінської діяльності тощо.

Для становлення менеджера-професіонала, сформованості знань, умінь і навичок, загальних і спеціальних компетентностей, що сприятимуть підготовленості до управлінської діяльності, на спеціальності 073 Менеджмент здобувачі вивчають:

– обов'язкові освітні компоненти (професійна підготовка): Публічне адміністрування, Ділове адміністрування, Технології управління персоналом, Фінансовий менеджмент, Маркетинг-менеджмент, Технологія прийняття управлінських рішень, Тіме-менеджмент – загальною кількістю 31, 5 кредити;

– вибіркові освітні компоненти (вибірковий блок 1. «Управління закладом освіти»): Маркетингова та іміджева діяльність закладу освіти, Управління персоналом у закладі освіти, Керівник закладу освіти, Стратегічне управління освітньою організацією, Освітні технології, Управління навчально-виховною та науково-методичною діяльністю в закладі освіти, Управління якістю освітньої діяльності закладу освіти – загальною кількістю 25 кредитів;

– освітні компоненти широкого вибору (вибір здійснюється із загальноуніверситетського переліку дисциплін): Тренінг самопізнання та розвитку комунікативної компетентності, Тренінг самоорганізації та особистісної ефективності, Тренінг лідерства та тимбілдингу, Тренінг кар'єрного успіху, Тренінг управління емоціями та розвитку впевненої поведінки, Тренінг особистісного зростання: теорія та практика, Фінансова грамотність, Економіка праці та соціально-трудова відносина, Менеджмент, маркетинг, економіка освіти, Державна освітня політика, Техніка адміністративної діяльності, Управління конкурентоспроможністю, Антикризовий менеджмент, Правові засади адміністративної діяльності, Організаційна поведінка, Управління комунікаціями в організаціях тощо – загальною кількістю 3 кредити.

Вивчення зазначених освітніх компонентів сприяє формуванню компетентностей, визначених освітньою програмою: ІК. Здатність розв'язувати складні задачі й проблеми в галузі управління чи в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/чи здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог; ЗК 4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; ЗК 5. Здатність діяти на основі етичних

міркувань (мотивів); ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність); ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; СК 1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, зокрема й відповідно до визначених цілей та міжнародних стандартів; СК 2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти й реалізовувати відповідні стратегії та плани; СК 3. Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту; СК 4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації; СК 5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління; СК 6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх у процесі управління людьми; СК 7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість; СК 8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом; СК 9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію; СК 10. Здатність до управління організацією та її розвитком (ОПП «Менеджмент», 2024).

Отже, навчання на ОПП «Менеджмент» уможлиблює якісне виконання менеджерами освіти таких функцій, як керівної (прийняття управлінських рішень, організації та планування, координації, регулювання, коригування, обліку та контролю, створення атмосфери психологічного комфорту в колективі, розвитку педагогічного колективу, позитивного іміджу та конкурентоспроможності закладу, спрямування діяльності співробітників на досягнення поставлених цілей, своєчасне прийняття та реалізація управлінських рішень тощо), кадрової (розробка та реалізація кадрової політики, добір педагогічних кадрів, організація діяльності та підвищення їхньої кваліфікації, проведення посередницької політики між співробітниками педагогічного колективу тощо); стратегічної (представлення колективу на різних рівнях, планування та прогноз можливих подій, взаємодія з педагогічними колективами інших освітніх закладів тощо); планувальної (об'єктивна оцінка результатів освітнього процесу та вироблення на цій основі позитивного прогнозу, перспективна плановість і конкретне моделювання діяльності колективу тощо); організаційної (створення організаційно-змістовних, організаційно-методичних, організаційно-правових умов освітнього процесу закладу, забезпечення психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу та його наукового складника, визначенні місця та ролі кожного співробітника в колективі тощо), комунікативно-регулювальної (регулювання та координація індивідуальних зусиль членів колективу з подальшою трансформацією та переводом у єдиний упорядкований організаційний процес, участь у роботі громадських, наукових, суспільно-політичних та інших організацій тощо); контролювальної (організація моніторингу освітнього процесу та його корекція; аналіз продуктивності й результативності освітнього процесу, слідкування за дотриманням внутрішнього розпорядку закладу тощо); рефлексивної (діагностика, самоаналіз, самоконтроль, самооцінка управлінської діяльності тощо).

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Інтенсивний розвиток освіти, упровадження новітніх технологій в освітній процес, переосмислення теорії менеджменту, поява нових функцій у менеджерів

зумовлює нові вимоги щодо підготовки менеджерів освіти до управлінської діяльності.

Підготовка до управлінської діяльності майбутніх менеджерів у закладі вищої освіти – відповідальний, складний та тривалий процес. Найважливішим у їх підготовці є підвищення рівня мотивації до освіти, перетворення взаємин між суб'єктами освітніх послуг на партнерські, підвищення рівня економічної та управлінської компетентності, розвиток інтелектуального потенціалу тощо.

Отже, ураховуючи євроінтеграційні перспективи нашої держави, інтенсивний розвиток освіти, вимоги до сучасного менеджера освіти підкреслимо важливість підготовки здобувачів спеціальності 073 Менеджмент за освітньою (освітньо-професійною) програмою «Менеджмент» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Результатом опанування якої є сформованість загальних і спеціальних компетентностей, зокрема, розуміння значення професійної діяльності, здатність управляти освітнім закладом через реалізацію функцій менеджменту, уміння приймати самостійні, обґрунтовані, оперативні й ефективні управлінські рішення, забезпечувати рентабельність і конкурентоспроможність освітнього закладу в умовах сучасного розвитку економіки України та євроінтеграції, обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту, навички щодо створення й організації процесу ефективної комунікації в управлінській діяльності, аналізу проблем організації тощо та як результат досягнення майбутнім менеджером освіти професійної майстерності.

ДЖЕРЕЛА І ЛІТЕРАТУРА

Бурлаєнко, Т.І. (2011). Зміст і структура економічної компетентності майбутніх менеджерів освіти як необхідна вимога часу. *Теорія та методика управління освітою*, (7). URL: <http://surl.li/fwjprwn>

Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 рр. (проект). Стратегічна дорадча група «Освіта», 2014. URL: <http://surl.li/tjuwne>

Кравченко, Л.М. (2006). Неперервна педагогічна підготовка менеджера освіти : монографія. Полтава: Техсервіс, Україна.

Лаврентьева, О.О. (2013). Напрями й підходи до організації методологічної підготовки менеджера освіти. *Народна освіта*. (2 (20)). URL: <http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/NarOsv/index.html>.

Луценко, Є.В. (2020). Структурно-функціональна модель підготовки майбутніх менеджерів до виконання фасилітаторської функції у професійній діяльності. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. / редкол.: А.В.Сущенко (голов. ред.) та ін. Запоріжжя: КПУ, (68). 58–62.

Мармаза, О.І. (2017). Менеджмент освітньої організації. Харків: ТОВ «Щедрасадиба», Україна.

Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті. Київ: Шкільний світ, 2001. URL: <https://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/3438>

Освітня (освітньо-професійна) програма «Менеджмент» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 Менеджмент / ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2024. URL: <http://surl.li/ifgani>

Полещук, Л. (2020). Педагогічні умови формування професійно-значущих якостей майбутніх менеджерів освіти. *Молодь і ринок*, (6–7(185–186)). 157–162.

Попова, Г., Гапанович, В. (2024). Управлінська компетентність менеджера освіти: теоретичний аспект. *Гуманізація навчально-виховного процесу*. (1 (105)). 42–51.

Пшенична, О.С. (2012). Модель підготовки майбутнього менеджера організацій до застосування інформаційних технологій. *Вісник Запорізького національного університету*: зб. наук. статей. Педагогічні науки. Запоріжжя: ЗНУ, (2). 142–147.

REFERENCES

Burlaienko, T.I. (2011). Zmist i struktura ekonomichnoi kompetentnosti maibutnix menedzheriv osvity yak neobkhidna vymoha chasu. *Teoriia ta metodyka upravlinnia osvitoiu*, (7). URL: <http://surl.li/fwjpwj> [in Ukrainian].

Kontseptsiia rozvytku osvity Ukrainy na period 2015–2025 rr. (proiekt). *Stratehichna doradcha hrupa «Osvita»*, 2014. URL: <http://surl.li/tjuwne> [in Ukrainian].

Kravchenko, L.M. (2006). *Neperervna pedahohichna pidhotovka menedzhera osvity : monohrafiia*. Poltava: Tekhservis, Ukraina. [in Ukrainian].

Lavrenteva, O.O. (2013). Napriamy y pidkhody do orhanizatsii metodolohichnoi pidhotovky menedzhera osvity. *Narodna osvita*. (2 (20)). URL: <http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/NarOsv/index.html>. [in Ukrainian].

Lutsenko, Ye.V. (2020). Strukturno-funktsionalna model pidhotovky maibutnix menedzheriv do vykonannia fasylytatorskoi funktsii u profesiinii diialnosti. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh* : zb. nauk. pr. / redkol.: A.V.Sushchenko (holov. red.) ta in. Zaporizhzhia: KPU, (68). 58–62. [in Ukrainian].

Marmaza, O.I. (2017). *Menedzhment osvitnoi orhanizatsii*. Kharkiv: TOV «Shchedrasadyba», Ukraina. [in Ukrainian].

Natsionalna doktryna rozvytku osvity Ukrainy u KhKhI stolitti. Kyiv: Shkilnyi svit, 2001. URL: <https://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/3438> [in Ukrainian].

Osvitnia (osvitno-profesiina) prohrama «Menedzhment» pidhotovky здобувачів другого (магіstersкого) рівня вищої освіти спеціальності 073 Мenedzhment / DVNZ «Donbaskyi derzhavnyi pedahohichniy universytet», 2024. URL: <http://surl.li/ifgani> [in Ukrainian].

Poleshchuk, L. (2020). Pedahohichni umovy formuvannia profesiino-znachushchykh yakosti maibutnix menedzheriv osvity. *Molod i rynek*, (6–7(185–186)). 157–162. [in Ukrainian].

Popova, H., Hapanovych, V. (2024). Upravlinska kompetentnist menedzhera osvity: teoretychnyi aspekt. *Humanizatsiia navchalno-vykhovnoho protsesu*. (1 (105)). 42–51. [in Ukrainian].

Pshenychna, O.S. (2012). Model pidhotovky maibutnoho menedzhera orhanizatsii do zastosuvannia informatsiinykh tekhnolohii. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu*: zb. nauk. statei. Pedahohichni nauky. Zaporizhzhia: ZNU, (2). 142–147. [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

На основі аналізу психолого-педагогічної літератури зазначено, що професійна підготовка майбутніх менеджерів освіти є актуальним питанням вищої освіти України. Розглянуто визначення сутності поняття «менеджер освіти» вітчизняними вченими. Зауважено, що для підготовки до управлінської діяльності майбутніх менеджерів освіти в закладі вищої освіти необхідно створити дві групи умов: організаційно-педагогічні, що зумовлюють організацію педагогічного процесу, та психолого-педагогічні, що впливають на успішність підготовки. Наголошено, що для підготовки майбутніх менеджерів освіти до професійної діяльності в умовах магістратури необхідно створити такі педагогічні умови: забезпечення вмотивованості майбутніх менеджерів освіти до формування управлінської компетентності через наповнення змісту освітніх компонентів спеціальними знаннями (вибірковий блок «Управління закладом освіти»); упровадження в практику закладу вищої освіти інформаційно-управлінського освітнього середовища; урізноманітнення процесу професійної підготовки майбутніх менеджерів освіти інтерактивними формами й методами освітньої діяльності; застосування інформаційних технологій навчання в освітньому процесі закладу вищої освіти; активізація самостійної пізнавальної діяльності здобувачів із використання ІТ. Констатовано, що для становлення менеджера-професіонала, сформованості знань, умінь і навичок, загальних і спеціальних компетентностей, що сприятимуть підготовленості до управлінської діяльності, на спеціальності 073 Менеджмент здобувачі вивчають обов'язкові (професійна підготовка), вибіркові (вибірковий блок І. «Управління закладом освіти») та освітні компоненти широкого вибору (вибір здійснюється із загально-університетського переліку дисциплін). Підкреслено, що вивчення зазначених освітніх компонентів сприяє формуванню інтегральної, загальних і спеціальних компетентностей, визначених освітньою програмою. Наголошено, що навчання на ОПП «Менеджмент» уможливило якісне виконання менеджерами освіти таких функцій, як керівної, кадрової, стратегічної, планувальної, організаційної, комунікативно-регулювальної, контролювальної, рефлексивної тощо.

Ключові слова: управлінська діяльність, менеджмент, майбутній менеджер освіти, функції менеджера освіти, педагогічні умови, знання, уміння, навички, заклад вищої освіти

УДК 378.147:378.22:37.07:005.3(477)

PROBLEMS OF TRAINING FUTURE MASTERS OF EDUCATION FOR ADMINISTRATIVE ACTIVITIES IN THE WORKSHOP OF DOMESTIC SCIENTISTS**ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ОСВІТИ ДО УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ДОРОБКУ ВІТЧИЗНЯНИХ НАУКОВЦІВ**

Георгій Яковенко

здобувач 3 освітньо-наукового рівня

George Yakovenko

applicant of the 3rd educational and